Če bo denar, bo opravljena tudi sanacija TE-TO Ljubljana

V začetku oktobra so v prostorih Komunalne energetike v Šiški proslavili 30. obletnico daljinskega ogrevanja Ljubljane. Ob tej priložnosti so predali namenu tudi 110 MGW kotel na plin in mazut, ki naj bi omogočil, da se bodo Ljubljančani greli tudi takrat, ko bosta zaradi sanacije prenehala obratovati prvi in drugi kotel moščanske Toplarne.

Otvoritev tega kotla naj bi bila uvod v »ozdravitev« TE-TO Ljubljana, ki ima precejšen prispevek pri onesnaževanju našega mesta, še zlasti pa območja v njeni neposredni okolici. Ne kaže ponavljati, koliko hudih besed in kritik je bilo izrečenih na račun zavlačevanja s sanacijo, vendar tudi v tem trenutku ni mogoče povedati kaj spodbudnega. Porušitev obeh kotlov in zgraditev novih, stala naj bi 85 milijonov ekujev, je odvisna predvsem od tega, ali bo na voljo potrebni denar.

Kot nam je povedal mag. Janez Debeljak, direktor TE-TO Ljubljana, potekajo priprave za sanacijo po načrtu: narejen je idejni projekt, začela pa so se tudi dela na investicijskem programu, ki naj bi bila končana ob polovici prihodnjega leta. Leta 1991 bi lahko začeli z fizičnimi deli na objektu, vendar le pod poogojem, če bo zagotovljen denar.

Tehnična vprašanja v zvezi s sanacijo so rešena. Kurili naj bi s premogom, plinom in mazutom, vendar bo še vedno prvo kurivo premog. Vsa tri goriva so upoštevali zato, ker je oskrba negotova, spreminjajo pa se tudi cene. Plinovoda sicer še ni, vendar je predviden. V Toplarni zagotavljajo, da bo sanacija opravljena tako, kot je treba. Žveplo bodo odstranjevali v samem procesu zgorevanja, prašnate delce pa bodo polovili filtri.

Vendar je naš splošni in gospodarski položaj tak, da je prihodnost izredno težko, če že ne popolnoma nemogoče, načrtovati. Do denarja za sanacijo TE-TO je mogoče priti le prek cen za električno energijo (oblikujejo se na republiški ravni) in za toplotno ogrevanje (določa jih mesto). Popolnoma jasno je, da Elektrogospodarstvo Slovenije in TE-TO Ljubljana, ki je ob devetih mesecih imela 175 milijard dinarjev izgube, ne moreta sama storiti ničesar.

D. J.

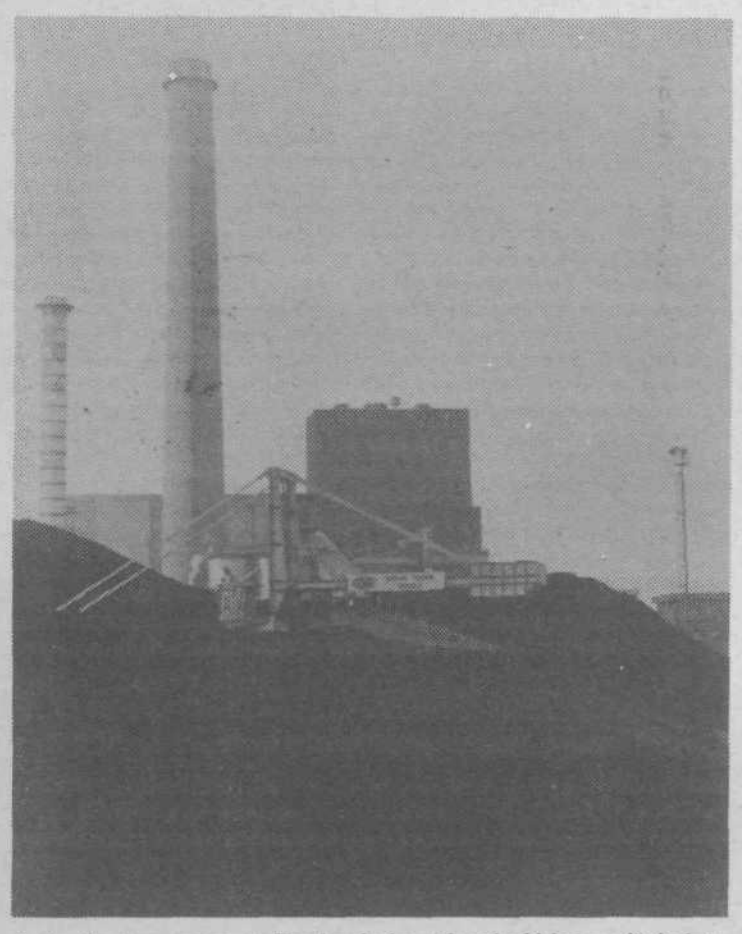

Letos kupi premoga ob Toplarni niso tako visoki kot prejšnja leta. Imajo namreč toliko zalog, kolikor jim še omogoča normalno poslovanje. Zdaj imajo na deponiji 100 tisoč ton premoga, kar zadošča za 23 dni kurjenja, medtem ko ga je lani ob tem času bilo 200 tisoč ton. Čeprav so majhne zaloge tveganje, saj se je že pripetilo, da jim premoga zaradi zrmzali niso dobavili tudi po 14 dni, si velikih zalog ne morejo privoščiti zaradi pomanjkanja obratnih sredstev. (Foto: D. J.)

● ŠE VEDNO NIMAMO OO ZS DELAVCEV PRI OBRTNIKIH

Kako razgibati delavce

O Medobčinskem skladu za izobraževanje delavcev pri obrtnikih Ljubljana, Miklošičeva 26, tel.: 312-533 vam lahko spet nanizamo vrsto zanimivih podatkov in predvsem vabil k splošnemu in strokovnemu izobraževanju. Ljubljančane še posebno opozarjamo na možnost abonentskih predstav v Drami, Operi, Mestnem gledališču ljubljanskem in v SSG v Trstu.

Ker je osnovna naloga sklada skrb za izobraževanje nad 9000 delavcev in delavk pri obrtnikih v 14 občinah ljubljanskega območja, naj navedemo, da je v devetih mesecih sklad odobril nad 200 povračil stroškov šolanja in plačil šolnin vnaprej. Delavci so obiskovali najrazličnejše tečaje, vse več pa se jih odloča za daljše in zahtevnejše oblike šolanja ob delu. S tem šolskim letom je sklad odobril prvo šolanje iz dela na fakulteti. K izboljševanju strukture izobraževanja je prav gotovo pripomogel s tem, ko delavcem in delavkam po 1. letniku plača šolnino vnaprej oziroma sproti. Je pa uvedel še niz ugodnosti, če je šolanje usklajeno s potrebami obrtne delavnice.

Medobčinski sklad za izobraževanje delavcev pri obrtnikih Ljubljana je letos že organiziral vse tri ekskurzije in sicer v München (splošna), Nürenberg (elektromehanika) in Bosno (Kladuša, Ostrožac), ter Dalmacijo (SAS Zadar). Kljub temu, da so bile ekskurzije izjemno kakovostno pripravljene in izvedene ter da dajo delavci le simboličen prispevek, je vse težje dobiti udeležence. Na skladu menijo, da bi jim morale pri tem bolj pomagati osnovne organizacije zveze sindikatov delavcev pri obrtnikih. Te dejansko delajo v težkih pogojih, saj so delavci v številnih obratovalnicah in ne morejo izvesti hitrega obveščanja. Pa tudi same pripravijo na račun sklada poučni izlet po Sloveniji, skušajo delavcem pomagati pri uresničevanju kolektivne pogodbe, pri pokrivanju počitniških in stanovanjskih potreb, tako da običajno le po nekaj aktivnih članov težko izpolnjuje vse, kar od njega pričakujejo sindikat, sklad in delavci.

Kovinarje, lesarje, plastikarje, elektrikarje in cementninarje bi radi opozorili na tečaje za upravljanje računalniško krmiljenih obdelovalnih strojev. Sklad jih bo najprej povabil k prijavi z izpolnitvijo ankete, potem pa uvrstil v izobraževanje za delo na CNC strojih po njihovi časovni in zahtevnostni želji. Tečaji bodo potekali v litostrojski šoli, ki je prav gotovo najbolje opremljena in usposobljena za to vrsto izobraževanja.

In še to! Skoraj ni stroška za izboraževanje, ki ga ne bo delavcem pri obrtnikih Medobčinski sklad za izobraževanje, Miklošičeva 26, tel.: 312-533, Ljubljana, z veseljem povrnil. Ker je prostor dragocen, delavce vabimo, da pozorno prebirajo glasilo DELAVEC V OBRTI in poslušajo RADIO GLAS LJUBLJANE (UKV 102.4 in 100.2 megaherca), na katerem objavljajo aktualna obvestila o delu sklada.

STANE JESENOVEC

Preoblikovanje delovnih organizacij v podjetja

Zakon o podjetjih zavezuje vse delovne organizacije v Jugoslaviji, da do 31. 12. 1989 sprejmejo nove statute in se preoblikujejo v podjetja. Tako tudi v naši občini v nekaterih delovnih organizacijah ta čas še tečejo razprave o novih statutih in tudi referendumi. V malokateri delovni organizaciji pa se potrudijo, da o tem delavce sproti seznanjajo na primeren način, zlasti na tako jedrnat in razumljiv, kot smo ga lahko prebrali v glasilu Velane (Tedenske novice), ki ga delno objavljamo.

Brez statuta podjetje ne more poslovati. Imelo bi najmanj toliko težav, kot mi, če bi hoteli k poroki brez rojstnega lista, spati v hotelu brez osebne izkaznice, priti čez mejo brez potnega lista ali voziti avto brez prometnega ali vozniškega dovoljenja. V omenjenih listinah so naši osebni podatki, v statutu pa podatki o podjetju: ime, sedež, dejavnost, zastopanje, organiziranost in pristojnosti njenih organov: zbora delavcev, delavskega in poslovnega sveta, komisij, direktorja ter odbora delavske kontrole. V statutu najdemo tudi temeljne pravice in obveznosti delavcev, odgovornosti posameznikov in organov, kakor tudi nekatera določila o planiranju, obveščanju, poslovanju, sindikatu, ljudski obrambi in o splošnih aktih podjetja. To je vse. V statutu ni nič takega, česar ne bi mogli sprejeti, nič takega, kar bi bilo v škodo kolektivu ali posamezniku, vse je lahko le v naše dobro.

Osnutek statuta kroži po hši, obravnavali so ga člani delavskega sveta, z njim smo se seznanili na zboru delavcev. Do sedaj ni bilo predlogov, ki bi bistveno spreminjali njegovo vsebino, bile so številne dobronamerne pripombe in vprašanja, ki so nam pomagale, da bomo nekatere stvari bolje zapisali, kot so bile do sedaj. Končno besedilo bo določil delavski svet na seji, ki bo 30. oktobra. Tisti, ki s predlaganim besedilom statuta ne soglaša in ga ne more sprejeti, je vljudno vabljen na sejo delavskega sveta. Če zakon dovoljuje in če bo njegova misel koristila podjetju, jo bomo z veseljem vključili v končno besedilo statuta, statut pa bo pridobil njegov glas.

Referendum bo 9. novembra 1989. Želimo večinsko soglasje, to je najmanj 223 glasov. Škoda bi bilo, če bi zaradi našega nesoglasja razvrednotili 41-letno delo in razvoj Velane. V tem času smo si s trdim delom in znanjem pridobili premoženje, ki ga danes cenimo na 30.000.000 ameriških dolarjev, kar pomeni, da pride na vsakega zaposlenega okoli 68 tisoč dolarjev ali približno 130.000 DEM.

Kako pa naprej? Premoženje pri dobrih gospodarjih raste in se kopiči, pri slabih pa kar hitro kopni. Dober gospodar je tisti, ki zna. Znanje, premoženje, delo in ne nazadnje medsebojno razumevanje pri sprejemanju odločitev so porok, da bo Velana tudi v teh kriznih časih – ko se čedalje več delavcev pri stečajih sooča z brezposelnostjo – nudila vsem svojim delavcem dovolj velik kos kruha.

Na koncu naj pridamo še, da je referendum v Velani 9. novembra bil in da je za nov statut in preoblikovanje v podjetje glasovalo 58 odstotka vseh prisotnih. Naj pa tudi povemo, da je bil prvi referendum že meseca junija, takrat je za nov statut glasovalo le 28 odstotkov. Obveščanju tedaj niso posvetili primerne pozornosti.

S. G.

● V ROGU PREDVSEM DVE USMERITVI:

Iskanje novosti in modernizacije proizvodnje

Delovna organizacija Rog, ki jo zdaj še sestavljajo trije tozdi, z novim letom pa bodo ukinjeni, je prav pred nedavnim slavila 40. obletnico obstoja. Tovarna Rog, ki šteje 1200 zaposlenih, od teh jih v tozdu Finalizacija v Mostah dela 390, je bila ustanovljena kot tovarna koles in pisalnih strojev, ime pa je dobila po sedežu glavnega poveljstva slovenskih partizanov. Tops, obrat, v katerem so delali pisalne stroje, se je kasneje odcepil od njih, tako da zdaj njihov proizvodni program sestavljajo kolesa, kamp oprema, cevi za kolesa in pohištvo ter izdelava namenskih strojev in naprav za lastno prizvodnjo koles. V štiridesetih letih so v Rogu izdelali 6 milijonov koles in 3,5 milijona okvirjev.

V tovarni v Mostah delajo kolesa vseh vrst, vendar njihov asortiment sestavljajo predvsem klasična in dirkalna kolesa. V letošnjem načrtu so zapisali, da bodo naredili 530 tisoč koles in okvirjev, od tega približno 240 tisoč za domači trg. S prodajo svojih izdelkov v Veliko Britanijo, Francijo, Zahodno Nemčijo, Švico, Grčijo in Holandijo prek firme Intervelo iz Lichtensteina, s katero sodelujejo že 25 let, bodo zaslužili okoli 8,7 milijona dolarjev. Kot je povedal direktor Roga Vladimir Smrekar, bodo te načrte tudi uresničili.

Pred nedavnim so pričeli Rogovci v Francijo in Veliko Britanijo izvažati kolo, ki bi ga najtočneje označili z uvrstitvijo med športni in gorski tip kolesa; prihodnje leto pa nameravajo tujim kupcem ponuditi tudi pravo gorsko kolo. Njegovo proizvodnjo so osvojili že konec lanskega leta, tako da so jih za domači trg že napravili 6 tisoč.

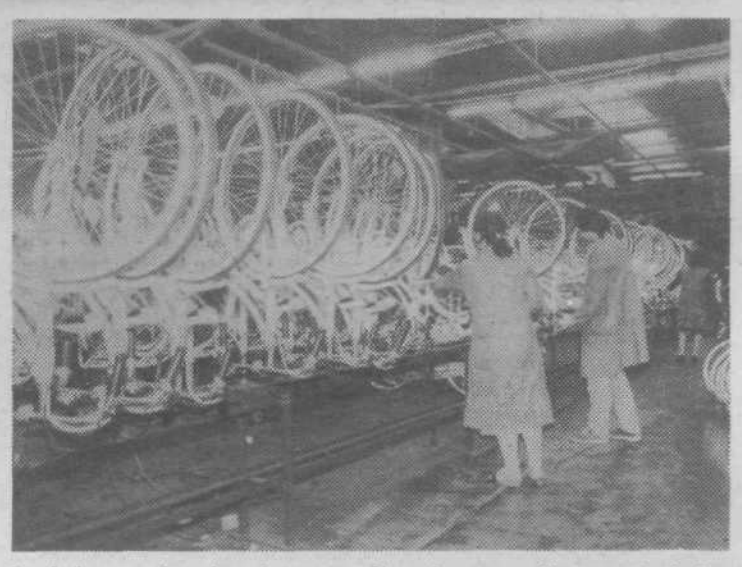

Pogled na proizvodno dvorano, v kateri se opravlja montaža koles (Foto: D. J.)

Posebnost gorskega kolesa je 18 prestav. Vse na njemu je prilagojeno temu, da človek pri vožnji v strmino porabi čimmanj energije, to je, da vozi s karseda malo napora. Značilnost tega kolesa je tudi ta, da verižica pri srednjem pogonu zaradi prenosa sile ni okrogla, marveč eleptična. Pravilno upravljanje takega kolesa pa ni preprosto, te spretnosti se je treba naučiti.

»Če hočemo svoje proizvode prodajati na tuje, se moramo prilagoditi standardom in zahtevam teh dežel,« je poudaril direktor Vladimir Smrekar. Samo po sebi se razume, da mora kolo dobro služiti namenu, za katerega je narejeno, vendar to ni dovolj, nadvse pomemben je njegov videz, predvsem barva, ki jo diktira moda. Letos je moda vpadljivih barv, kolo je lahko tudi večbarvno. Zlasti modni sta močna roza barva z vijoličnim odtenkom in kričeča vijolična barva.

V Rogu menijo, da je program, ki ga imajo, perspektiven. V Evropi se ljudje ponovno vračajo h kolesom, zato so ti izdelki izredno zanimivi. Pri nas je to seveda nekoliko drugače, kaže se namreč padec kupne moči. Zato v Rogu ne nameravajo količinsko povečevati proizvodnje, ampak jo le spreminjati, da bo še naprej zanimiva za tuje kupce. Vendar najti ustrezen program ni tako lahko, kajti vsi že delajo vse. Treba je biti res izviren. Pozornost pa bodo namenili tudi modernizaciji proizvodnje, tam seveda, kjer je to še mogoče. V moščanskem obratu je tehnologija že podobna tisti, ki jo imajo v zahodnoevropskih tovarnah, zato velikih sprememb ne more biti, v drugih tozdih pa so možnosti večje.

Prav v teh dneh bo v Mostah dograjeno visoko regalno skladišče, kamor bodo lahko spravili 30 tisoč koles. Značilnost Rogove proizvodnje je ta, da kolesa prodajajo pred poletjem, delati pa jih morajo skozi vse leto, če hočejo takrat zadovoljiti potrebe vseh kupcev. Razmišljajo tudi o tem, da bi v Mostah zgradili nov objekt, imajo že idejno zasnovo projekta, vendar to še nekaj časa ne bo mogoče, predvsem zaradi denarja in vprašanj, ki so povezana z ekologijo.

D. J.

● Še močnejši radio Glas Ljubljane

Na trinajsti rojstni dan, 8. novembra, smo bistveno povečali območje, kjer nas lahko poslušate.

Še nikoli nismo bili višje. Na Krimu smo postavili nov, močnejši oddajnik, ki pošilja naš program mnogo dlje kot doslej. Že znanima frekvencama 102,4 in 105,1 MHz smo dodali tretjo: valovi našega radia se slišijo tudi na 100,2 MHz. Poslej smo mnogo glasnejši. Zanimivi in aktualni pa smo že tako ves čas. Trinajst let.

Sliši nas vsa ljubljanska regija, Gorenjska, Zasavje, večina Dolenjske, Notranjske. Oddajamo vsak delavnik od 6.00 do 20.00, v soboto od 8.00 do 19.00, v nedeljo in ob praznikih pa od 12.00 do 19.00.

Radio »Glas Ljubljane«

Raznoliko označevanje na našem industrijskem območju

V Zeleni jami, Mostah, Novih Jaršah in novi industrijski coni so številne delovne organizacije, poti do njih pa so označene precej različno, kar v nekaterih porimerih daje vtis neurejenosti in znamarjene skrbi za celostno podobo. Poglejte si ta dva primera, ki sta si po oblikovnosti in opaznosti tako zelo različna. Prvi je na industrijski ograji ob vhodu v Kurivoprodajo in Indos na Letališki cesti. Je vizuelno sporočilen in z industrijskim okoljem skladno oblikovan.

Drugi primer je na križišču Šmartinske in Pokopališke ceste. Te obcestne table sicer uglednih delovnih organizacij so neopazne, zastarele, oblikovane in postavljene pa tako, kot da bi bile delovne organizacije skregane.
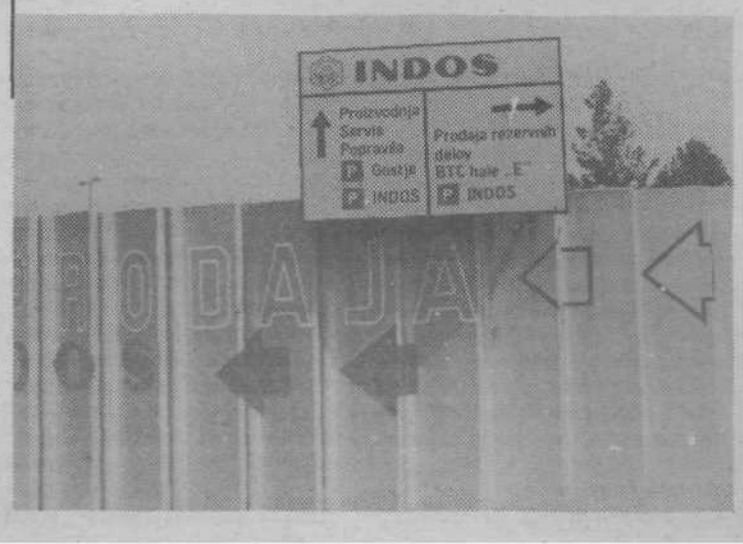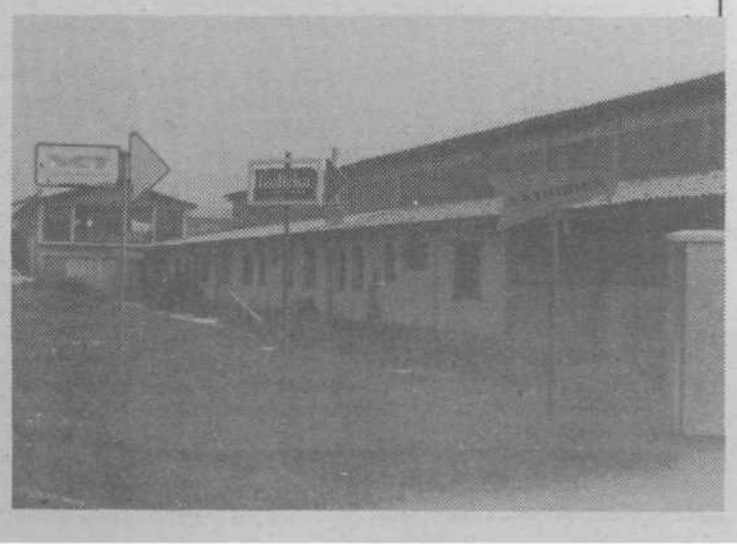
S. G.